

Nytt från hälsoodontologin

FÖR MEDARBETARE INOM VÄRMLÄNSK TANDVÅRD

Nr 1: juni 2021

Ljuset återvänder

Nu har ljuset återvänt och vi har redan fått en del sol och värme. Under våren har vi jobbat med att implementera strategier för barn 0-6 år för att minska karies i mjölktaandbttet. Detta är ett arbete som inte genomförs över en natt utan här gäller Anders Tegnells ord – håll i och håll ut och ta det i steg framåt. Camilla och Lena berättar mer i det här numret hur arbetet fortskrider. När det gäller äldretandvården kommer jag att lämna över ansvaret för Centrum för Äldretandvård till Fredric Thyberg i mitten av augusti. Han kommer att jobba på Hälsoodontologin en dag per vecka med inriktning äldre. Mycket av den mobila tandvården stod på paus under 2020 men har nu kommit igång och under hösten ska den stora mobila utrustningen att förflyttas mellan äldreboenden enligt schema. Hur vi i framtiden ska organisera den mobila verksamheten kommer vi att titta på under hösten som del i ett större projekt kring nära vård.

Christina
Carlson

INNEHÅLL

När behovet får styra 1
Mobilen äntligen ute på vägarna 2
Nytt sätt och ny grupp att utbilda 2
Kvalitetssäkrade gåvor 2
Strategier barn med karies 3

Redaktör: Camilla Nordin

När behovet får styra – ett tandvårdssystem för en mer jämlik tandhälsa

Under våren presenterades utredningen av tandvårdssystemet. Det är en mycket omfattande utredning av hela tandvårdssystemet, det vill säga både det statliga och det regionala.

Den innehåller olika förslag och skulle de genomföras innebär det stora förändringar vad det gäller vuxna med särskilda behov. Utredningen föreslår att merparten av de regionala stöden flyttas över till statliga och skulle då handläggas av Försäkringskassan i stället för av regionen. Kvar inom det regionala stödet blir vård som kräver samverkan med sjukvården.

De största förändringarna för vuxna med särskilda behov skulle vara att munhälsobedömningarna och munvårdsutbildningen upphör. Utredningen hänvisar till att det är kommunerna som ansvarar för att deras personal har rätt kompetens.

Att ta bort munhälsobedömningen

och munvårdsutbildningen vore nödvändigt för att finansiera andra förslag i utredningen.

En annan förändring skulle vara att tandvården kan initiera en utredning om individen är berättigad till det särskilda stödet. Försäkringskassan skulle vara spindeln i nätet i utredningen och meddela individen vilka kontakter som behöver tas för att styrka berättigandet till tandvårdsstöden.

Behandlingen av individer med särskilda behov föreslås ske till ett fast pris motsvarande ett förhöjt referenspris som bestäms av Tandvårds- och Läkemedelsförmånsverket (TLV).

I övrigt föreslår man att barntandvården återgår till 0-19 år. Man föreslår även att de etiska principerna ska skrivas in i tandvårdslagen.

Utredningen i sin helhet finns att hämta på regeringens hemsida.

TEXT: FREDRIC THYBERG

Mobilen äntligen ute på vägarna

Den mobila verksamheten på våra äldreboenden har varit på paus under en stor del av 2020. När vi nu är igång igen och har fått in återkoppling efter 5 månaders mobilt arbete ser vi en ljusning.

Äldreboendena tar emot oss med öppna armar och merparten av dessa patienter har inte fått någon tandvård alls sedan våren 2020 och tandvårdsbehovet på våra äldre multisjuka patienter är mycket stort.

Vi har utfört dryga 750 tandvårdsåtgärder på 8 äldreboenden. Det känns

som en enorm tillgång och hälsovinst för våra sjukaste patienter har möjlighet att få sin tandvård utförd under rådande pandemi.

Den mobila verksamheten till äldreboenden kommer under 2021 fortsätta att resa runt på våra värmländska vägar, förutom i Sunne där vi 2021 inte har tillgång till rum.

TEXT: PERNILLA SÖDERSTEN OCH LISETTE AXELGÅRD

Nytt sätt – och ny yrkesgrupp – att utbilda

Liksom den mobila tandvården har den uppsökande verksamheten under 2020 delvis varit pausad. I augusti kunde vi äntligen starta upp igen med munhälsobedömningar och utbildningar till vård- och omsorgspersonal.

På de boenden där vi inte får komma in med fysisk utbildning erbjuder vi utbildning digitalt via Teams.

På Hälsoodontologiska enheten har vi

under våren 2021 haft en Teams-utbildning för våra N-tandhygienister. Detta för att man ska kunna utbilda vård- och omsorgspersonal digitalt.

Utbildning för tandsköterskor

Hälsoodontologiska enheten kommer under augusti 2021 att starta utbildning för profylaxtandsköterskor mot äldre i uppsökande verksamhet. Detta görs för att tandsköterskorna framöver ska:

- Hålla utbildning till vård- och om-

sorgspersonal.

- Ge förebyggande vård till äldre inom särskilt boende.

- Assistera/administrera vid munhälsobedömningar.

- Ge utbildning till munvårdsombud.

TEXT: PERNILLA SÖDERSTEN OCH LISETTE AXELGÅRD

Kvalitetssäkrade gåvor för uppmuntran

Inom hälsovård, sjukvård och tandvård i Region Värmland ger medarbetare som möter barn i sin verksamhet gärna gåvor när en procedur är utförd.

Gåvorna har tidigare köpts in från företag som inte kunnat deklarerat kvalitet, hållbarhet och säkerhet.

Materialet har inte alltid varit åldersanpassat och barnen har kunnat välja fritt ur ett stort sortiment. Detta har utgjort en säkerhetsrisk då även små barn fått små saker som gåva.

Enhetligt och bra sortiment

Enligt FN:s konvention om barnets rättigheter ska barnets bästa alltid komma i främsta rummet vid alla

2

åtgärder som rör barn. Detta har föranlett ett framtagande av en riktlinje för kvalitetssäkrat material utifrån ett barnsäkert, pedagogiskt och ett hälso- och miljösäkert perspektiv.

I Region Värmland har därför ett beslut tagits att det ska finnas ett enhetligt sortiment av detta material som är ett urval av SKR:s upphandling.

Skapar tillit och trygghet

Materialet kan fungera som en uppmuntran och förstärkt bekräftelse i mötet mellan barnet och medarbetare.

I mötet ska vi ge en trygg och positiv upplevelse som skapar tillit till vården.

Riktlinjen har tagits fram i ett samar-

bete mellan specialiserad lekterapeut, barnhälsovården, folktandvården och barn- och ungdomsmedicin.

TEXT: LENA ÖSTLUND

Strategier barn med karies – en lägesrapport

De senaste åren har vi sett en trend av ökad karies i mjölktaandbettet nationellt, så även hos de värmländska barnen. För att stoppa denna utveckling bildades under år 2020 en arbetsgrupp inom Folk tandvården Värmland som tog fram behandlingsstrategier för att minska karies hos barn 0 – 6 år.

Utgångspunkten har varit att så tidigt som möjligt fånga upp barn med risk för karies samt skapa en dialog med vårdnadshavare kring kost, tandborstning och påverkansfaktorer på karies.

Hur gör vi det?

Vid besöket visar den vuxne hur tandborstningen genomförs på barnet. Detta inbjuder till en dialog som genomsyras av motiverande samtalsteknik (MI).

I samtalet ingår även kostens påverkan på kariesutvecklingen. Dialogen ska leda fram till ökad insikt hos vårdnadshavaren om ansvaret för barnets munhälsa.

En fördjupad orsaksutredning genomförs på alla barn med risk för karies, eller barn som har karies. Ett vägledande dokument har tagits fram som kan användas delvis eller i sin helhet, beroende på individen och familjens förutsättningar.

Införandet

Efter information på klinikchefsmöten och via mail med början under hösten 2020, infördes de nya strategierna succesivt i hela Folk tandvården Värmland efter årsskiftet.

Strategierna presenterades och diskuterades med klinikerna över Teams. Alla kliniker erbjöds uppföljningsmöten vid behov. Verksamhetsutvecklare Per Hjalmarsson är kopplad till projektet och finns tillgänglig för klinikutvecklingsprojekt.

Utvärdering av kariesutvecklingen

För att lyckas med målet friskare barn och unga måste vi tillsammans prioritera och organisera utifrån klinikernas behov, med stöd av Hälsoodontologiska enheten, Specialistkliniken för pedodonti och verksamhetsutvecklare Per Hjalmarsson.

Vi kommer att utvärdera följsamheten till behandlingsstrategierna och dess resultat, bland annat genom hur termkoden ”barnutr” används (som kopplas till den fördjupade orsaksutredningen) samt följa kariesutvecklingen genom epidemiologiska data för barn 0 – 6 år.

Men hinner vi?!

Vi alla vill barnens bästa och har målbilden klar för oss: friskare barn och unga samt hälsoekonomiska vinster på sikt. Vi kommer att klara av att genomföra strategiernas grunder,

det är vår fasta övertygelse.

Men vänta nu! När andra patientgrupper också behöver oss, tiderna i tidböckerna är av strykande åtgång samtidigt som vi jobbar för en ekonomi i balans. Hur ska det gå till?!

Vi tror att det går genom bra planering och samarbete samt genom att barn som riskvärderats som gröna från 8 års ålder endast kallas vartannat år.

Vi får inte glömma att majoriteten av barnen faktiskt är gröna. Endast en mindre del av barnen riskvärderas som röda, och då i olika nyanser av rött.

De ljusröda barnen kommer inte att behöva lika mycket tid som de mörkröda barnen. Och om vi lyckas kommer vi få färre och färre röda barn över tid, vilket på sikt genererar friskare barn och unga.

Nu blickar vi framåt och tillsammans ska vi jobba för att minska karies i mjölktaandbettet och vända trenden i Värmland!

TEXT: CAMILLA ANDERSSON OCH LENA ÖSTLUND

Genomsnittligt antal mjölktänder med karies eller lagning i Värmland 2010-2020 6-åringar

